

ועדה לפי סעיף 44(א) לפקודת הרופאים (נוסח חדש), התשל"ז-1976

כ"ז חשון, תשע"ב
24 נובמבר, 2011

בעניין:

ד"ר בועז לב, משנה למנכ"ל משרד הבריאות, באמצעות באת כוחו עו"ד שרה שרלב,
התובעת הראשית, הלשכה המשפטית, משרד הבריאות, ירושלים

הקובל

- נגד -

ד"ר דוד אדיבי, רופא מורשה בעל רישיון [REDACTED]
באמצעות בא כוחו עו"ד אביתר גולני [REDACTED]

הנקבל

דיון וחשבון לפי סעיף 44(א) לפקודת הרופאים (נוסח חדש), התשל"ז-1976

1. הקובלנה

ביום 22.4.2009 הגיש ד"ר בועז לב, המשנה למנהל הכללי של משרד הבריאות, קובלנה נגד ד"ר דוד אדיבי, רופא מורשה בעל רישיון [REDACTED] (להלן - הנקבל), מכוח האמור בסעיף 1(41) לפקודת הרופאים (נוסח חדש), התשל"ז-1976 (להלן - הפקודה), בגין התנהגות שאינה הולמת רופא מורשה בנוגע למתן חוות דעת רפואיות פרטיות בעת ששימש פוסק בועדות רפואיות של המוסד לביטוח לאומי. ביום 7.12.2010 הוגשה נגד הנקבל קובלנה מתוקנת, וזאת בגין הרשעתו על ידי בית המשפט השלום בראשון במסגרת הסכם טיעון בעבירות פליליות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות ומרמה והפרת אמונים.

2. הוועדה

שר הבריאות מינה אותנו להיות ועדה שתדון בקובלנה (להלן - הוועדה). הוועדה קיימה דיון אחד ביום 27.9.2011 והופיעו בפניה עו"ד שרה שרלב, ב"כ הקובל, הנקבל ועו"ד אביתר גולני בשם הנקבל.

3. האירועים ברקע הקובלנה

הנקבל, רופא אורתופד מומחה, עבד בבית החולים וולפסון, היה בעל מרפאה פרטית, ואף שימש החל מ-1996 כפוסק בועדות רפואיות של המוסד לביטוח לאומי מכוח מינוי של שר הרווחה, ולפיכך עובד ציבור.

כפי שעולה מכתב האישום המתוקן שהוגש נגד הנקבל, והיווה בסיס להסדר הטיעון בחליץ הפלילי, החל משנת 2000 בערך נוצר קשר בינו לבין אדם בשם [REDACTED] על רקע היותו של הנקבל פוסק בועדות הרפואיות כאמור לעיל. הנקבל נתן [REDACTED] חוות דעת רפואית המיועדת למוסד לביטוח לאומי, בחן ויעץ – תמורת תשלום – בענייני קרוביו ומכריו של [REDACTED] לעניין דרגות נכות מכוח חוק הביטוח הלאומי, כאשר זה בדק מועדים בהם משמש הנקבל פוסק על מנת להפנות אחרים לנקבל ולדאוג כי עניינם יתברר בועדות בהן משמש הנקבל פוסק, והנקבל קבל [REDACTED] סכומי כסף הנעים בין 500-1000 ₪ וכן מכונת קפה, וזאת לאחר שגרים [REDACTED] להאמין שיפעל עבור אותם אנשים בועדות הרפואיות בשבתו בהם כפוסק.

בגין אלה הוגש כאמור נגד הנקבל כתב אישום לפיו במעשיו אלה קבל הנקבל דבר במרמה בנסיבות מחמירות, שהינן נגזרת של התפקיד הציבורי בו שימש הנקבל בתקופה הרלבנטית והסמכויות הנתונות בידו בשל תפקיד זה, וכן במעשיו אלה של הנקבל הוא עשה כעובד ציבור מרמה והפרת אימונים הפוגעים בציבור.

יודגש, כי במסגרת כתב אישום מתוקן זה, הוסרה ממנו עבירת השוחד, וכפי שכתב בית המשפט, גם המסכת העובדתית מותנה.

הנקבל הודה בעובדות כתב האישום המתוקן והוא הורשע לפיכך בעבירה של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות ובמרמה והפרת אימונים לפי סעיפים 415 סיפא ו-284 לחוק העונשין. בית המשפט דחה את טיעוני ב"כ הנקבל לפיה אין קשר בין ביצוע העבירות לבין תפקידו כפוסק בועדות המוסד לביטוח לאומי, קבע כי חומרת העבירות באה לידי ביטוי בכך שיש בביצוען כדי לפגוע באימון הציבור ברשויות השלטון ובנקיון כפיהן, ולאחר שלקח בחשבון את כל השיקולים לקולא, הטיל על הנקבל עונש מאסר בפועל של שלשה חדשים לריצוי בעבודות שירות, מאסר על תנאי לששה חדשים וקנס בסך 7500 ₪.

בנוסף קבע בית המשפט כי בעבירות בהן הורשע הנקבל יש קלון.

יצוין במאמר מוסגר וכדי למנוע אי חבנות, כי ד"ר דוד הנדל, מנהל המחלקה האורתופדית בבית החולים וולפסון המוזכר בגור הדין כמי שהעיד מטעם הנאשם לעניין העונש, אינו ד"ר דוד הנדל, חבר ועדה זו.

4. החליץ בפני הועדה

בעת הדיון שהתקיים בפנינו ביום 27.9.2011 הודה הנקבל בקובלנה המתוקנת, ובאי כוח שני הצדדים טענו לעניין אמצעי המשמעת שיש לנקוט בגין עבירת המשמעת.

באת כוח הקובל, טענה כי התגובה המשמעתית המתאימה היא התליית רשיונו של הנקבל לתקופה ממושכת, שכן – כפי שנאמר בסעיף 14 לגור הדין – אף שהמרמה היתה כלפי [REDACTED] והקופה הציבורית לא נפגעה, יש במעשיו פגיעה באימון הציבור ברשויות השלטון ובנקיון כפיהם של משרתי הציבור. לא זו אף זו, לדבריה יש פגיעה לא רק במוסד לביטוח לאומי אלא במי שנמנים על מקצוע הרפואה, שנראים כ"מוכנים לשתף פעולה כדי לרמות ולקבל כספים שלא בצדק" (עמ' 5 לפרוטוקול הדיון). גבי שרלב הדגישה את העובדה כי במעשיו של הנקבל דבק קלון, כפי שקבע בית המשפט בגור דינו, כי דבק פגם מוסרי במעשיו. את אמצעי המשמעת שיש לנקוט בו מבקשת גבי שרלב ללמוד ממקרים אחרים – שפורטו והוגשו לוועדה – של מי שהועמדו לדין משמעת בגין זיוף ומתן אישורים כוזבים, אף שהנקבל עצמו לא הורשע במתן תעודות כוזבות, אלא קבל כספים במרמה בהבנה שישתף פעולה עם גורמים שבקשו לקבל כספים במרמה מהמוסד לביטוח לאומי. בהסתמך על המקרים שפורטו בפנינו, בקשה ב"כ הקובל התלית רשיונו של הנקבל לשנה, אמצעי משמעת שיעביר מסר על חומרת העבירה הן לנקבל והן לאנשי המקצוע, ויהווה חרתעה מפני מקרים דומים. הגבי שרלב אף הביאה בפנינו החלטה של ועדת המשמעת בקובלנה אחרת שהוגשה נגד הנקבל בשנת 1997 בגין רמזים מגוינים לחיילות שבאו למרפאה לקבל ממנו טיפול בעת ששרת במילואים. הנקבל הורשע אז במסגרת הסכם טיעון, וכן היה הסכם טיעון

בהליך המשמעת, בו הוסכם על התלית רשיונו של הנקבל לששה שבועות. הסכם הטיעון אושר על ידי הועדה ואומץ על ידי שר הבריאות.

עו"ד אביתר גולני, ב"כ הנקבל, טען כי יש לעשות הפרדה בין סעיף 13 לסעיף 14 לגזר הדין, כי יש החרגה בסעיף לאמור בסעיף 13, ובכל מקרה הפסיקה שהביאה ב"כ הקובל אינה לעניינו של הנקבל, שכן הוא לא זייף כל מסמך, ובפרספקטיבה של הענישה צריך להסתכל באופי ביצוע העבירה, כלפי מי בוצעה ואיך בוצעה. הוא ציין כי היעוץ שנתן הנקבל, לכשעצמו, הוא מותר, וכי הרבה אנשים פונים לנקבל לצורך קבלת חוות דעת, זה חלק מפרנסתו, אף כי ברור שהפניה של אלו היתה משום שהנקבל פוסק בוועדות המוסד לביטוח לאומי. ב"כ הנקבל בקש להשוות את מקרהו של הנקבל למקרה של אייל נס, שרשיונו הותלה לחודשיים בגין עבירות מיניות, מה שמצביע על מדיניות ענישה קלה. נציין כאן, כי אף שהתחייב להגיש לוועדה את ההחלטה, עד לכתובת דין וחשבון זה לא קבלו את ההחלטה. עו"ד גולני טען, כי התלית רשיון לשנה או לחצי שנה בגילו של הנקבל כמוה כשלילת רשיון לצמיתות, ולדבריו רף הענישה שהציגה ב"כ הקובל הוא רף עליון בגין עבירות חמורות יותר מאילו של הנקבל ששילם מחיר כבד בגין מעשי-הפסקת עבודתו מבית החולים שפגעה בזכויות הפנסיה שלו, הפסקת חברות בוועדות, הפסקת מינוי כמומחה בבתי משפט, התמשכות ההליכים הפליליים.

גם הנקבל עצמו הביא דבריו בפני הועדה, אמר כי לא זייף ולא לקח שוחד, וכי הסכים להודות בהליך הפלילי בעסקת טיעון, "כדי שהנכבדים ירדו מהעץ על השוחד...". הוא לקח במחלות שונות, וכיום נשארה לו אפשרות רק לתת חוות דעת פרטיות, וזו תלקח ממנו אם יותלה רשיונו.

5. החלטת הועדה

אין ספק שבהתנהגותו נשוא הקובלנה גרם הנקבל פגיעה בתדמיתו ובכבודו של מקצוע הרפואה, ובעיקר באמון שהוא מרכיב חיוני בתפקידו של רופא. אין מניעה שרופא המשמש חבר בוועדות רפואיות של המוסד לביטוח לאומי יתן חוות דעת רפואיות ויעץ למבוטחים שעניינם עומד בפני הוועדות, ובלבד כמובן שאין הוא חבר באותן וועדות. אכן, המרמה נשוא הקובלנה נעשתה כלפי אדם פרטי ולא כלפי המוסד לביטוח לאומי, וכפי שאמר בית המשפט בגזר דינו, הקופה הציבורית לא נפגעה. אולם אין ספק כי הכספים ששולמו לנקבל, גם עבור היעוץ המותר כשלעצמו, שולמו בשל היותו חבר בוועדה הרפואית ומתוך כוונה שימעל בתפקידו זה, שהרי הנקבל הורשע בכך שקבל תשלומים ללא תמורה. לאחר שגרם להאמין כי בתמורה יפעל עבור אותם אחרים בוועדות הרפואיות, בשבתו כפוסק בוועדות הני"ל (סעיף 5 לכתב האישום המתוקן).

לא בכדי קבע בית המשפט כי בעבירות בהן הורשע הנקבל יש קלון.

לחשיבות בשמירה על אימון הציבור ברשויות השלטון וטוהר כפיהן, ובאופן פרטני למקצוע הרפואה, התייחס בית המשפט העליון בע"א 10979/04 ליביו לאור נ. שר הבריאות (פ"ד נט 6) 357 (357) בדברי השופטת פרוקצ'יה בעמ' 364:

"השמירה על טוהר המידות בתחום עיסוק זה איננה מסתכמת בדאגה לתקינות פעולתה של המערכת הרפואית ביחסה לרשויות הציבוריות האחרות, ובשמירה על אמון הציבור בה. ניקיון כפיו של העוסק ברפואה וטוהר פעולתה של המערכת הם תנאי הכרחי גם לקיומה של רמה רפואית מקצועית ראויה המקרינה במישורן על שלום האדם ועל חיי אדם".

לפיכך, השיקול המרכזי כפי שקבע בית המשפט, כפי שיובא להלן, הוא האינטרס שיש לציבור בשמירה על רמתו ועל כבודו של מקצוע הרפואה ועל אמון הציבור ברופאים, ומפני אינטרס זה נסוגות הנסיבות האישיות של הרופא, אף אם באלה יש כדי להשפיע על מידת עונשו בהליך הפלילי.

כדברי השופטת חיות בעניין ליביו לאור לעיל בעמ' 362:

"השיקול המרכזי בהליכים המשמעתיים שבנידון הינו השיקול של הגנה על האינטרס שיש לציבור בשמירה על רמתו ועל כבודו של מקצוע הרפואה ועל אמון הציבור ברופאים.... לפיכך נפסק כי בהליכים ממין זה השיקול המרכזי שעל הגורם המחליט לשוות לנגד עיניו הוא אינטרס הציבור, ואילו השיקולים הספציפיים הנוגעים לעבריו המשמעת העומד בפניו הם עניין משני שיש

לשוקלו, אם בכלל....." וכדברי השופטת פרוקציה בהמשך: " כן מוסכמת עלי הגישה שלפיה האינטרס הציבורי מחייב הגנה תקיפה על טוהר מידות בתחום העיסוק ברפואה".

וכך, לא בכדי, תנאי לזכאות לקבל רשיון לעסוק ברפואה, הוא שעל האדם להיות "אדם הגון" (סעיף 4(א)(1) לפקודת הרופאים).

הנקבל הודה במעשיו בהליך הפלילי שננקט נגדו, הוא הודה בקובלנה בפנינו. הוא שילם מחיר כבד על מעשיו, הן במישור המקצועי והן במישור הפלילי, עבודתו ורוב עיסוקיו המקצועיים באו לקץ דרכם קודם זמנם וככל הנראה נפגעו זכויות הפנסיה שלו, וכיום כשהוא בסוף העשור השביעי לחייו הוא יכול להתפרנס רק ממתן חוות דעת פרטיות. נציין גם, כי חלפו כעשר שנים מאז האירועים נשוא הקובלנה, אף שנתגלו מאוחר יותר.

השאלה שבפנינו היא, אפוא, מהו מה המשקל שיש לתת לשיקולים האישיים לעומת אינטרס הציבור בשמירה על כבודו של מקצוע הרפואה ואמון הציבור בו בנסיבות מקרה זה, כאשר ב"כ הקובל סבורה, כי על הוועדה להמליץ על התליית רשיונו של הנקבל לפחות לשנה, בעוד ב"כ הנקבל טוען כי לאור התקדימים שהוצגו בפנינו חורגת בקשת ב"כ הקובל אף מן הרף הגבוה ביותר.

כאמור, את ההחלטה בעניין אייל נס עליה הסתמך ב"כ הנקבל לא קבלנו, והיא עוסקת בעבירות מיניות שאינן דומות לענייננו, אך גם לנו נראה כי המקרים שהוצגו בפנינו מטעים הנקבל - של מעילה באמון וזיוף מסמכים, רפואיים ואחרים מהם חמורים מאד, וודאי חמורים מן המקרה שבפנינו :

- ד"ר גולדברג שזייפה מסמך ובו נתונים של חולה הלוקה בלוקמיה, בכך ששינתה את הנתונים לנתונים האישיים, וזאת במטרה לאפשר לה פריסת תשלומים חריגה למס הכנסה, רשיונה הותלה לששה חדשים;

- ד"ר מיכאל רוס וד"ר אלה רוס שלאורך זמן בהתנהלות מחושבת ומתוכננת, תוך הפרת אימון אישי ומוסדי, הוציאו נוסח שאלוני בחינות לרופאים זרים המבקשים לקבל רשיון ישראלי והעבירו אותו למספר נבחנים - רישיונותיהם הותלו לשנתיים על ידי שר הבריאות, ותקופת התליית הופחתה על ידי בית המשפט המחוזי בירושלים בע"ש 334/08 ד"ר רוס נ. לשנה;

- ד"ר ליביו ליאור לעיל שנדון בבית המשפט העליון כמצוטט לעיל, אשר נתן אישור כוזב לשם השתמטות משירות מילואים - רשיונו הותלה לשנה;

- ד"ר ריחני שקבל שוחד (מדובר בעשרה פרטי אישום) כדי להבטיח את טיפולו, "כאורח חיים מתוכנן היטב" - רשיונו הותלה לשנה;

- ד"ר אנה שוורץ שנתנה אישורי מחלה מזוייפים לצורך קבלת גמלה במרמה מהמוסד לביטוח לאומי - רשיונה הותלה לחצי שנה.

לא הוצגה בפנינו ההחלטה בעניין משה אליהו, אך כפי שנטען על ידי ב"כ הנקבל, מדובר על רופא שנתן מסמכים כוזבים לצורך השתמטות משירות מילואים, ורשיונו הותלה לשלוש שנים. אכן, מעשיו של הנקבל חמורים, ועל כן אין חולק. אכן אין הם זהים, או אף דומים בחומרתם למקרים שפורטו לעיל.

לאור כל האמור לעיל, תוך שיקול האינטרס הציבורי ובהתחשב בחומרת מעשיו של הנקבל מחד גיסא, ותוך לקיחה בחשבון של השיקולים הספציפיים הנוגעים לנקבל מאידך גיסא, אנו ממליצים בפני כבי שר הבריאות להתלות את רשיונו של הנקבל לתקופה של 3 חדשים.

ד"ר דוד הנדל
נציג
הסתדרות הרופאים

ד"ר משה ליגוי
יו"ר

עיריית אלטשולר, עו"ד
נציגת
היועץ המשפטי לממשלה

ד"ר דוד ארזי חפא - דין וחשבון